

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Poetiske Skrifter", i Heiberg, Johan Ludvig: *Poetiske Skrifter*, udg. af Carl S. Petersen , 1931-32, s. VIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heiberg_bind01-shoot-idm139833984394032/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

der Indfaldene vel plumpe for ei at sige med den svenske Dandsemester mycke onständige« og anfører — uden nærmere Begrundelse, hvad der i dette Tilfælde næppe kunde siges at have været overflødig — som Exempler Vendinger som »Jeg er bange mine gode Beenklæder tage Skade« og »hele Klatten«, tilføjende et »etc.«! Af en noget anden Art var Teaterchefen, Kammerherre Holsteins Udsættelser. Det syntes ham saaledes, »at Bager Simon peger vel stærkt paa en Mand der er benaadet med Hæderstegnet ligesom Dandsemesteren har altformet til fælles med en skikkelig Figurant ved Theatret der er Svensk født, og som med Grund vil saares ved at kome frem paa en Scene hvor ved han har tient i mange Aar; hvorfor skal hiin være Bager og denne Svensk?« Som det ses, maatte Bageren dele Skæbne med Baron Rothschild; i det trykte Stykke er Simon en tysk Avanturier, medens Tennemann stadig er svensk Dandsemester!

Et Skin af Berettigelse fik Rahbeks Frygt for Fjælleboden og Holsteins for personlig Model, naar henses til Maaden, hvorpaa nogle af Skuespillerne slog sig løs i de to første Vaudeviller. Ved Premièren paa »Kong Salomon og Jørgen Hattemager« lod Ryge, der spillede Salomon Goldkalb og gjorde det fortrinligt, denne stjele en Sølvske; ved en af de følgende Forestillinger indflettede han i den satiriske Vise ved Punchebollen et selvlavet, yderst flovt og stødende Vers i Stedet for et af Forfatterens, og ved alle skreg han efter Skaalen »Hep! Hep! Hep!«, det fra Jødeforfølgelserne i 1819—20 velkendte Smæderaab. Nogle Eder havde Heiberg lagt i Munden paa

VIII

de korsørianske Smaaborgere og den gamle Sømand i »Den otte og tyvende Januar«; de blev af Skuespillerne forøgede med et dobbelt Antal grovere, og i det sidst nævnte Stykke fremstilledes i tre af Birollerne veltrufne Portrætter af kendte Personer i Hovedstaden; den ene, en Justitsraad og Arkivar i Danske Kancelli, blev saa livagtigt efterlignet, at Publikum, som Werlauff fortæller Vedel Simonsen i et Brev, virkelig troede, at Manden havde staaet i Kulissen og ved en Forseeelse var kommet ind paa Scenen!

Det siger sig selv, at Teaterdirektionen strax nedlagde Forbud mod slige Utilbørligheder, og de blev heller ikke gentagne; men af Vaudevillens Modstandere grebes de med Begærlighed; det hed sig, at Skuespillerne blot handlede i Overensstemmelse med Forfatteren og efter hans Anvisninger. Særlig Forargelse vakte den megen Banden. En Anmelder udtalte i den Anledning sin Frygt for, »at Theatret skulde ved slige Stykker vorde en Planteskole for nyemodens Eeder«, og Blicher, der nærede et gløddende Had til Heiberg siden dennes afvisende Anmeldelse af hans Tragedie »Johanna Gray« (1825), gjorde i sin Novelle »Røverstuen« Læserne en ironisk Undskyldning for, at hans enfoldige Muse »endnu ikke har været istand til at fatte den dybe Betydning af Gammelstrandsconversationsen«; ellers havde han her, i Scenen mellem Sorte Mads og Skytten, haft den ønskeligste Lejlighed til at »dpynte sin Fortælling »med de kraftigste Eder, mod hvilke de, der opleve vore genialske Comedier, vilde kun lyde som Fruehundebjæf mod Løvebrøl.« Som et lille, men meget betegnende Vidnesbyrd om den Op-